

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr.152 din 27 mai 2025

Către: Cancelaria de Stat,
Ministerul Apărării,
Ministerul Sănătății

Opinia CALM

**referitor la evaluarea cadrului normativ conex procesului de recrutare-incorporare
și evaluare medico-militară a cetățenilor pentru serviciul militar în termen**

În legătură cu solicitarea Cancelariei de Stat Nr. 29-06-5016 din 12 mai 2025 privind necesitatea evaluării cadrului normativ conex procesului de recrutare-incorporare și evaluare medico-militară a cetățenilor pentru serviciul militar în termen, în scopul ajustării acestuia reieșind din responsabilitățile și competențele autorităților și instituțiilor publice implicate și redistribuirea corespunzătoare a mijloacelor financiare, Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) vă comunică poziția sa fermă fundamentată pe cadrul legal:

Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017 în art. 4 stabilește domeniile de competență ale Guvernului, astfel că Guvernul își desfășoară activitatea în mai multe domenii, inclusiv: **ocrotirea sănătății (lit.c) și apărare (lit. k))** etc.

Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă nu reglementează domeniile ocrotirii sănătății și apărării naționale drept domenii proprii de activitate pentru autoritățile publice locale, atât cele de nivelul doi, cât și cele de nivelul întâi.

Constatăm, că **ocrotirea sănătății și apărarea** fac parte din domeniile de competență a Guvernului/APC, respectiv aceste domenii trebuie finanțate numai din bugetul de stat, de la care urmează a fi efectuate transferuri cu destinație specială către bugetele APL II, precum și către bugetele APL I, în cazul delegării competențelor către aceste autorități publice.

Domnul Artur Mija, Secretarul general al Guvernului, corect a menționat în solicitarea sa, că „serviciul militar reprezintă o politică (prioritate) a statului”, însă continuă cu o indicație confuză că „activitățile realizate de autoritățile și instituțiile publice implicate, urmează a fi asigurate din punct de vedere financiar în modul corespunzător”.

Faptul, că legislația din domeniul apărării conține prevederi prin care sunt stabilite atribuții pentru autoritățile publice locale, nu constituie un argument, cu atât mai mult cu cât **stabilirea/delegarea unor astfel de competențe autorităților administrației publice locale, care a avut loc anterior, a fost efectuată cu încălcarea prevederilor legale.**

Nu poate constitui drept argument nici faptul, că de la declararea independenței Republicii Moldova în 1991 unele atribuții aferente procesului de recrutare-incorporare și evaluare medico-militară a cetățenilor pentru serviciul militar în termen au fost realizate în special de către APL II (atribuții finanțate prin transferuri de la bugetul de stat către bugetele APL II, numite bugete locale), deoarece așa au fost repartizate atribuțiile către APL prin unele prevederi ale legislației din domeniul apărării, cu toate că au existat permanent confuzii privind autoritățile publice locale care erau obligate să realizeze anumite acțiuni, deoarece legislația din domeniul apărării nu concretizează care autorități publice locale sunt responsabile (APL II și/sau APL I). Respectiv, pe de o parte APL II exercita anumite atribuții, pe de altă parte se cerea implicarea APL I în legătură cu evidența militară deoarece aceste autorități publice sunt cele mai aproape de cetățeni (pentru exercitarea acestor atribuții bugetele locale nu primeau nimic de la bugetul de stat).

Vom accentua, că reprezentanții Ministerului Apărării, în procesul avizării actelor normative și recepționării unor avize negative din partea CALM, erau surprinși și s-au exprimat de nenumărate ori cu argumente de tipul: „așa prevede legislația în domeniul militar”, „așa s-a procedat întotdeauna”, „anterior nu au existat probleme”, ceea ce este inadmisibil.

Iată și în demersul către Cancelaria de stat, Ministerul Apărării vine cu argumente, că legislația din domeniul apărării prevede, că „În cazul luării în evidența militară, al încorporării în serviciul militar în termen sau cu termen redus cetățenii sunt supuși examenului medical din contul bugetului local”, „Mijloacele financiare necesare pentru efectuarea examenului medical și prestarea de servicii medicale tinerilor la recrutare și recruților la încorporare se alocă din bugetul unităților administrativ-teritoriale”, „Examenul medical se efectuează din contul bugetului local”, dar și ajunge la concluzia greșită că „Astfel, din prevederile normative expuse, rezultă expres că asigurarea financiară a activităților de recrutare-încorporare și de examinare medicală se efectuează din contul bugetului local”.

Pe de o parte constatăm, că reprezentanții Ministerului Apărării, dar și ai Ministerului Sănătății, probabil că nu cunosc/nu sunt obligați să cunoască prevederile legale specifice care reglementează activitatea autorităților publice locale de nivelul al doilea și autorităților publice locale de nivelul întâi, care nu se subordonează autorităților publice centrale, dar și nu au competențe în domeniul apărării și domeniul sănătății, respectiv nu poate fi vorba de cheltuieli din bugetele locale.

Pe de altă parte, nu este clar de ce există surprindere în situația creată, dacă se cunoaște că problemele au început odată cu aprobarea Legii nr.368/2002 pentru modificarea Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995, potrivit căreia spitalele din subordinea raioanelor/APL II au fost trecute în subordinea Ministerului Sănătății. Anume în cadrul spitalelor raionale erau efectuate examenele medicale și prestate serviciile medicale tinerilor la recrutare și recruților la încorporare, iar cheltuielile erau suportate de bugetele raionale, la care erau transferate mijloacele financiare necesare de la bugetul de stat.

Este evident, că premisele problemelor actuale au apărut în perioada de elaborare și avizare a proiectului de lege pentru modificarea Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995, potrivit căreia spitalele din subordinea raioanelor/APL II au fost trecute în subordinea Ministerului Sănătății, etapă la care nu s-a intervenit cu propuneri corespunzătoare în vederea evitării unei crize. Incredibil, dar nici după aprobarea legii respective nu s-a intervenit imediat (în termen de 6 luni, după cum prevede legea) pentru a remedia lacuna creată. Ori mijloacele financiare care anterior erau alocate pentru efectuarea examenelor medicale și prestarea serviciilor medicale tinerilor la recrutare și recruților la încorporare trebuiau redirecționate spitalelor stabilite/Ministerului Sănătății sau centrelor militare teritoriale ori primăriilor orașelor-reședință de raion/APL I (cărora să li se delege atribuțiile raioanelor), ținând cont de noile tarife pentru serviciile medicale.

În orice caz, ignorarea de către Guvern a problemelor privind asigurarea efectuării examenelor medicale și prestării serviciilor medicale tinerilor la recrutare și recruților la încorporare, prin nealocarea mijloacelor financiare necesare de la bugetul de stat, prin imposibilitatea detașării medicilor specialiști din spitalele raionale și or. Bălți ca parte componentă a comisiilor medico-militare, prin admiterea situației în care unele APL încearcă să rezolve problemele existente cu achitarea tarifelor la serviciile medicale din bugetele locale, inclusiv unor prestatori de servicii medicale private (care au tarife mai mici ca cele de stat) este de neconceput, mai ales în contextul provocărilor existente și pericolelor la adresa securității țării.

Delegarea competențelor Guvernului/APC în domeniile ocrotirii sănătății și apărării naționale către APL II și APL I nu este reglementată în legea cadru (Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală), așa cum prevede art.6 din Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă.

Stabilirea drept domenii proprii de competență pentru APL II și APL I a unor domenii de competență ce aparțin Guvernului/APC, în speță domeniile **ocrotirii sănătății și apărării naționale**, este nelegitimă și contravine Legii cu privire la Guvern nr.136/2017, precum și altor prevederi legale expuse mai jos:

Potrivit art.109 din Constituția Republicii Moldova, administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, stabilește în art.3 alin. (2), că autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

În conformitate cu art.6 alin. (2) și (3) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, raporturile dintre autoritățile publice centrale și cele locale au la bază principiile autonomiei, legalității, transparenței și colaborării în rezolvarea problemelor comune; între autoritățile centrale și cele locale, între autoritățile publice de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

În art. 4 și 9 din Carta Europeană a Autonomiei Locale este prevăzut, că atribuirea unei responsabilități unei alte autorități trebuie să țină cont de amploarea și de natura sarcinii și de exigențele de eficacitate și de economie, iar resursele financiare ale colectivităților locale trebuie să fie proporționale cu competențele din Constituție sau din lege.

În conformitate cu art. 6 alin. (4) și (6) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, delegarea de competențe este însoțită obligatoriu de asigurarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării acestora, respectiv este efectivă doar din momentul în care a avut loc transferul resurselor financiare și materiale necesare și suficiente.

Potrivit art.3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele locale (care cuprind: a) bugetele locale de nivelul întâi, care reprezintă bugetele satelor (comunelor), ale orașelor (municipiilor, cu excepția municipiilor Bălți și Chișinău); b) bugetele locale de nivelul al doilea, care reprezintă bugetele raionale, bugetul unității teritoriale autonome cu statut juridic special, bugetele municipale Bălți și Chișinău), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Parlamentului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercițiului competenței delegate.

Punerea în responsabilitatea administrației publice locale a unor sarcini, care țin de competența Guvernului/APC, fără alocarea resurselor financiare necesare și suficiente realizării unor competențe delegate, este neconstituțională, contrară prevederilor naționale și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, precum și nu ține cont de capacitatea administrativă și financiară limitată în special a APL I.

Dat fiind faptul, că competențele nu au fost delimitate clar între APC, APL II și APL I în legislația din domeniul apărării, că nu s-a ținut cont de prevederile Legii cu privire la Guvern și a legislației speciale care reglementează activitatea APL II și APL I, respectiv greșit au fost indicate bugetele locale drept surse de finanțare ale activităților din cadrul procesului de recrutare-incorporare și evaluare medico-militară a cetățenilor pentru serviciul militar în termen, s-a ajuns în situația de impas de astăzi.

Pentru a evita încălcarea prevederilor legale expuse *supra*, dar și a intereselor autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, este necesară modificarea legislației din domeniul apărării, implicit și a legislației conexe din alte domenii (din domeniul sănătății, finanțelor publice locale etc.), astfel ca drept sursă de finanțare a activităților din cadrul procesului de recrutare-incorporare și evaluare medico-militară a cetățenilor pentru serviciul militar în termen să fie indicat numai bugetul de stat, de la care se vor face transferuri cu destinație specială către bugetele autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea și/sau către bugetele autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, în cazul în care prin lege competențele respective vor fi delegate expres către APL II și/sau APL I.

În contextul celor expuse, Congresul Autorităților Locale din Moldova susține propunerea privind necesitatea evaluării cadrului normativ conex procesului de recrutare-incorporare și evaluare medico-militară a cetățenilor pentru serviciul militar în termen, în scopul modificării acestuia cu respectarea prevederilor legale internaționale și naționale privind autonomia locală, precum și a drepturilor și intereselor autorităților administrației publice locale de nivelul întâi.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Exec: C. Scorțescu,
expert CALM, tel. 22 35 09